

Sygn. akt **III AUa 23/21**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2021 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **K. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę pomostową

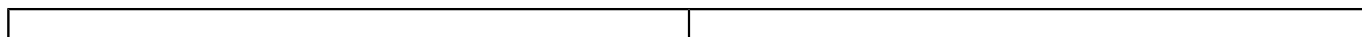
na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 19 listopada 2020 r. sygn. akt VIII U 873/20

1. oddała apelację;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz K. S. kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Marta Sawińska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2020 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53) oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924), po rozpoznaniu wniosku złożonego 6 marca 2020 r., odmówił K. S. prawa do emerytury pomostowej. W treści uzasadnienia organ rentowy wskazał, iż w/w nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i po 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

K. S., w formie i terminie przewidzianym prawem odwołał się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 marca 2020 r. (punkt 1.), zasądając od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2.).

U podstaw powołanego rozstrzygnięcia leży następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

K. S. urodził się (...)

Odwołujący legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 40 lat, 6 miesięcy i 70 dni.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego, w tym informacja o okresach składkowych i nieskładkowych

Od 15 sierpnia 1978 r. do 28 lutego 1995 r. w/w był zatrudniony jako kierowca samochodu ciężarowego – specjalnego asenizacyjnego – o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony. Odwołujący wywoził nieczystości płynne.

Od 24 października 1980 r. do 14 października 1982 r. K. S. odbywał zasadniczą służbę wojskową. W terminie 30 dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę u dotychczasowego pracodawcy.

dowód: zeznania odwołującego k:25; akta rentowe.

Oceniając powyższy stan faktyczny Sąd I instancji uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania odwołującego, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały ze sobą i pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji wskazywał, że zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Jak akcentował sąd, bezspornym było, iż odwołujący, po dniu 31 grudnia 2008 r., nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Tym samym nie ma wobec niego zastosowanie art. 4.

W myśl natomiast art. 49 w/w ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd wskazywał, że cyt. wyżej przepis art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych łagodzi restrykcyjne przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej wynikające z art. 4 ww. ustawy. W przepisie tym ustawodawca – dla nabycia prawa do emerytury pomostowej – „zwalnia” ubezpieczonego z konieczności wykonywania prac w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008r. Jak natomiast wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2012 r. (II UK 164/11, OSNAPiUS 2013 nr 5-6, poz. 62, str. 225), warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia tylko wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych (art. 3 ust. 1 ww. ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ww. ustawy) w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów. Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany. Oznacza to, że wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy jest warunkiem koniecznym nabycia prawa do emerytury pomostowej.

W rozpoznawanej sprawie zasadniczą kwestią sporną było, czy ubezpieczony, na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, posiadał wymagany staż pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze określony przepisami tejże ustawy. Odwołujący pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego – specjalnego asenizacyjnego – o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Odwołujący wywoził nieczystości płynne. W/w stanowisku zostało wskazane w załączniku nr 1 poz. 38 – prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym.

Ponadto kwestią sporną było zaliczenie odwołującemu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Rozważając kwestię zaliczenia ubezpieczonemu do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania służby wojskowej Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że okres ten podlega zaliczeniu do stażu, od którego zależą jego uprawnienia do emerytury pomostowej. Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r. (II UZP 6/13, LEX nr 1385939, OSNP 2014/3/42) wskazał, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS). Podejmując uchwałę Sąd Najwyższy poprzestał na analizie, że w odniesieniu do stanu faktycznego w sprawie, w której zadano pytanie prawne, czyli do okresu służby wojskowej w latach 1971-73, regulacja prawna nakazuje wliczenie jej do pracy w szczególnych warunkach. Takie rozstrzygnięcie uchwały oznacza, że inne składy Sądu Najwyższego powinny samodzielnie wypowiedzieć się co do okresu późniejszego, jeżeli zasadnicza służba wojskowa była odbywana jeszcze po 31 grudnia 1974 r. lub w całości później. Z uchwały wynika też, że w spornej kwestii decydują zasadniczo przepisy regulujące powszechny obowiązek obrony i to w nich należy poszukiwać odpowiedzi co do zaliczenia służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Z kolei w wyroku z dnia 11 lutego 2014 r., sygn. akt II UK 293/13, Sąd Najwyższy wskazał, że analiza uzasadnienia w/w uchwały uprawnia jedynie stwierdzenie, że temporalnie w takich sprawach decydował stan prawny, w którym

zasadnicza służba wojskowa została odbyta. Z uchwały nie wynika natomiast, że ma to być data graniczna (31 grudnia 1974 r.) w zaliczaniu zasadniczej służby wojskowej do pracy w szczególnych warunkach. Sąd Najwyższy przyjął, że w rozpoznawanej sprawie nadal znaczenie ma art. 108 ustawy z 1967 r., który uległ wprawdzie zmianie od 1 stycznia 1975 r., jednak nie tak istotnej, aby powiedzieć, że nastąpiło przełamanie i ustawodawca chciał z tą datą znieść uprawnienie żołnierzy zasadniczej służby wojskowej do zaliczenia jej do okresu zatrudnienia uprawniającego do wcześniejszej emerytury jako okres pracy w szczególnych warunkach. Zmiana art. 108 ustawy z 1967 r. z dniem 1 stycznia 1975 r. wynikała z wejścia w życie Kodeksu Pracy (została dokonana na podstawie art. X ust. 2 pkt c ustawy z 26 czerwca 1974 r. Przepisy wprowadzające Kodeks pracy – Dz. U. Nr 24, poz. 142 ze zm.) i nie wprowadziła wówczas w nim radykalnie nowej treści, która uzasadniałaby stwierdzenie, że zasadnicza służba wojskowa nie podlega już zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach. Przepis art. 108 ust. 1 stanowił, że „Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby”. Nadal więc ustawodawca potwierdzał wliczanie pracownikowi okresu służby wojskowej do zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Kolejna zmiana w ustawie z 1967 r. nastąpiła dopiero na podstawie ustawy z 28 czerwca 1979 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 15, poz. 97). Przepisy art. 106-108 ustawy z 1967 r. otrzymały wówczas nowe brzmienie. W art. 107 ust. 1 stwierdzono, że „Pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych”. W tekście jednolitym z 1967 r. (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111), regulację tę ujęto w art. 120 ust. 1.

Odnosząc te stanowiska do niniejszej sprawy Sąd Okręgowy przyjął, że cały okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej winien być oceniany według art. 120 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Na podstawie tego przepisu okres zasadniczej służby wojskowej także po 1 stycznia 1975 r. wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Nieznaczna zmiana brzmienia tego przepisu art. 108 (a następnie przeniesienie jego treści do art. 120) nie daje podstaw do wyłączenia służby wojskowej z okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem.

W konsekwencji, mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 47714 § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 marca 2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w zw. Z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Natomiast w punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

Apelację od powołanego rozstrzygnięcia wywiódł pozwany organ rentowy, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania, przy obciążeniu strony przeciwnej kosztami procesu.

Zarzuty apelacji objęły:

- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią materiału dowodowego poprzez uznanie, że odwołujący od dnia 15 sierpnia 1978 r. do 23 października 1980 r. oraz od 25 października 1982 r. do 28 lutego 1995 r. wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych, podczas gdy w świadectwie pracy nie potwierdzono faktu wykonywania pracy ujętej w cytowanym załączniku ;

- naruszenie prawa materialnego to jest art.4 w związku z zart.49 ustawy z 19 grudnia 2008 ro o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że odwołujący spełnił przesłanki ustawowe dla przyznania emerytury pomostowej od 1 marca 2020 r.;

-bezzasadne zaliczenie przy ustalaniu stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 24 października 1980 r. do 14 października 1982 r. w sytuacji, gdy okres taki może podlegać zaliczeniu wyłącznie w przypadku ubiegania się o świadczenie emerytalne na podstawie art.184 w związku z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny w całości aprobuje ustalenia faktyczne poczynione na etapie postępowania pierwszo instancyjnego, co czyni zbędnym ich ponowne w tym miejscu szczegółowe przywoływanie.

W ślad za tymi ustaleniami przyjąć należy, że w okresie od 15 sierpnia 1978 r. do 28 lutego 1995 r. w/w był zatrudniony jako kierowca samochodu ciężarowego – specjalnego asenizacyjnego – o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony. Odwołujący wywoził nieczystości płynne. Nie budzi wątpliwości, że praca ta jest ujęta w załączniku numer 1 pozycja 38 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Nie ma wpływu na to ustalenie zarzut apelacji, iż w przedłożonym świadectwie pracy pracodawca nie potwierdził takiej kwalifikacji wykonywanego zatrudnienia. Za decydujące uznać należy charakter wykonywanych czynności pracowniczych i obiektywną możliwość ich zakwalifikowania do prac ujętych w którymkolwiek z załączników do ustawy o emeryturach pomostowych. Cytowana ustawa nie nakłada na pracodawcę (i to pod rygorem niemożności skutecznego wykazywania kwalifikowanego zatrudnienia) dodatkowych obowiązków w zakresie treści świadectwa pracy. Co więcej – zgodnie z brzmieniem art. 49 w/w ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Wymóg jaki stawia generalnie apelujący prowadziłby do absurdalnej sytuacji, w której w odniesieniu do zatrudnienia wykonywanego przeciw co do zasady przed wejściem w życie ustawy, pracodawca miałby zawsze stosować jej regulowania (wówczas nierzadko jeszcze nieznanne) przy wystawianiu świadectwa pracy na cele późniejszego ubiegania się o emeryturę pomostową. Co prawda przedłożone świadectwo pracy wystawiono w dacie 4 marca 2020 r., jednak w sposób dostatecznie czytelny opisano zajmowane przez odwołującego stanowisko, kwalifikując je prawidłowo pod wykaz A Dział VIII pkt2 Rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz wykaz resortowy mający znaczenie doprecyzowujące.

Dla uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych. Okoliczność, że płatnik składnik, mimo obowiązku nałożonego w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, nie wystawił stosowanego zaświadczenia o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie uniemożliwia przyznania tego świadczenia.

Podobnie orzekł Sąd Najwyższy w postanowieniu z 3 marca 2020 r. sygn.. I UK 1/19, LEX nr 3169208 stwierdzając, że zaświadczenie takie służy do ustalenia tzw. faktów ubezpieczeniowych - okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. i stanowi podstawę do przyjęcia, że okresy pracy w nim podane są okresami pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przy czym dla uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania (udokumentowania) pracy

w warunkach szczególnych. To zaświadczenie jest - wśród innych - dowodem, na podstawie którego mogą być w postępowaniu sądowym wykazane okresy pracy w szczególnych warunkach przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r.

Takie stanowisko ugruntowane jest także w orzecznictwie sądów powszechnych:

- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku III AUa 149/16 LEX nr 2052613 - wyrok z dnia 17 maja 2016 r. : „Zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 51 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, w postępowaniu sądowym traktować należy, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Przy niespornym okresie zatrudnienia, okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w każdy sposób. Dowodem może być m.in. zaświadczenie wystawione przez pośrednika, albowiem bezsprzecznie obrazuje ono przebieg zatrudnienia ubezpieczonego”.

- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi III AUa 1044/12, LEX nr 1289529 - wyrok z dnia 20 lutego 2013 r. :”Nie można podzielić poglądu, że wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, można dowodzić przed sądem jedynie na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez płatnika składek, gdyż przepis art. 51 tej ustawy nie zmienia przepisów kodeksu postępowania cywilnego określającego katalog środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowadniać fakty, z których wywodzi skutki prawne”.

W rozpoznawanej sprawie strona przedłożyła świadectwo pracy, które uznano za dowód wiarygodny i wystarczający, także w świetle wyjaśnień złożonych przez odwołującego przesłuchiwanego w charakterze strony. Organ rentowy w żaden sposób nie obalił danych potwierdzonych tym dokumentem, nie wnioskował o przeprowadzenie dodatkowych dowodów. Co istotne – prezentował w toku postępowania konsekwentne stanowisko, że zatrudnienie powyższe stanowi pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art.4 ustawy o emeryturach pomostowych. Skoro tak – wystarczające jest zakwalifikowanie tej pracy (mając na uwadze charakter wykonywanych faktycznie czynności) jako zatrudnienia wskazanego w załączniku nr 1 poz.38 do cytowanej ustawy.

Co do kolejnego zarzuty apelacji, także i on nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Otóż, należy wskazać, że w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 5 sierpnia 1979 r. przepisy art. 108 ust. 1-4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony miały następujące brzmienie: "1. Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. 2. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych ustali w drodze rozporządzenia, w jakim zakresie czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia również pracownikom, którzy przed powołaniem do tej służby nie byli zatrudnieni albo którzy po jej odbyciu podjęli zatrudnienie w innym zakładzie pracy. 3. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1. 4. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wliczania czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia."

Art. 106 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 5 sierpnia 1979 r.) stanowił, że zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318 ze zm.; wydane na podstawie upoważnienia ustawowego - art. 108 ust. 4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony) zakład pracy, który zatrudnił żołnierza w dniu powołania do służby wojskowej, jest obowiązany niezwłocznie zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosi powrót do zakładu pracy. Zgodnie natomiast z § 5 ust. 1 w/w rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Sąd Apelacyjny, dzieląc rozważania Sądu Okręgowego oraz mając na względzie treść wyżej cytowanych przepisów, w szczególności art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym do dnia 5 sierpnia 1979 r.) i § 5 rozporządzenia w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, a także art. 3 ust. 1, art. 49 i art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych - uznał, że okres odbytej przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej powinien zostać zaliczony do okresu pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy, wymaganego do nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Dla uzasadnienia powyższego stanowiska należy przywołać argumentację Sądu Najwyższego podniesioną w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r., w sprawie sygn. II UZP 6/13, stanowiącej, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) (OSNP 2014/3/42, LEX nr 1385939, OSP 2014/12/110, Biul.SN 2013/10/24, M.P.Pr. 2014/2/94-101). Uchwała ta - jak wynika z jej brzmienia - odnosi się wprawdzie do prawa do emerytury w wieku obniżonym w rozumieniu w/w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej także jako: ustawa o emeryturach i rentach z FUS), to zdaniem Sądu Apelacyjnego, znajduje zastosowanie również w odniesieniu do prawa do emerytury pomostowej określonej w ustawie o emeryturach pomostowych. W szczególności należy powołać się na podniesioną przez Sąd Najwyższy zasadę zakazu ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny (art. 85 ust. 1 Konstytucji RP). W uzasadnieniu w/w uchwały 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności podkreślił, że podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy (w tym wypadku) w warunkach szczególnych (szczególnym charakterze), należy poszukiwać nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, ale również - a może przede wszystkim - w przepisach normujących służbę wojskową. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę, że pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało "wliczanie" okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Jak już wskazywał Sąd Okręgowy, zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz.U. Nr 180, poz. 1496), który nadał nową treść między innymi art. 120 ust. 3 ustawy (do 6 sierpnia 1979 r. - art. 108 ust. 1). Sąd Najwyższy w przedmiotowych rozważaniach powołał się na utrwalony w judykaturze pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wywołującego określony skutek prawny, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (por. wyrok z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12). Zdaniem Sądu Najwyższego, ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowała zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby

wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.). Zdaniem Sądu Najwyższego, nie może również budzić wątpliwości, że znajdują one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego. Sąd Najwyższy podniósł, że zasadnicza służba wojskowa, była traktowana jako okres zaliczany do okresów zatrudnienia (w przepisach dekretu z 1954 r., w ustawie o p.z.e. - także w ustawach szczególnych z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin), a więc jako taka nie dawała samoistnie prawa do emerytury, podlegając doliczeniu do okresów zatrudnienia (pracy) i okresów z nimi równorzędnych. W ustawie o z.e.p. okres służby wojskowej został już potraktowany jako okres równorzędny z okresem zatrudnienia, a następnie jako okres składkowy na podstawie ustawy o rewaloryzacji. Generalnie jednak w czasie, w którym przypadła poborowa ("przymusowa") służba wojskowa - poza wymienionymi wyżej przepisami ubezpieczeniowymi - obowiązywała ustawa z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, gwarantująca pracownikowi, po spełnieniu warunków w niej wskazanych, wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, oraz - rozporządzenie wykonawcze z 1968 r., według którego pracownikowi, który podjął zatrudnienie (stosownie do zasad określonych w § 1 lub 2), zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Tak więc, jak podkreślił Sąd Najwyższy w swoich rozważaniach, z językowej wykładni tego przepisu, w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że pod rządą ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i wydanego na jej podstawie (art. 108 ust. 4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia - w omawianym wypadku), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Powyższe oznacza, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Tak należy również uznać, gdy się dodatkowo uwzględni wartości konstytucyjne w ślad za rozważaniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, w którym trafnie wskazano, na wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji, obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, stwierdzając nadto, że z art. 2 i 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, wynika zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. Innymi słowy, jeżeli zostały spełnione przez pracownika wskazane wyżej warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny nie znalazł uzasadnienia dla stanowiska organu rentowego, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie ma zastosowania art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym do 5 sierpnia 1979 r.) i § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, a zatem okres odbytej przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy). Jak wskazano we wcześniejszych rozważaniach, Sąd Apelacyjny ma odmienny pogląd w tym zakresie. Bezsporne jest, że po uwzględnieniu ubezpieczonemu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej legitymuje się on wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 8 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych w zw. z pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy. Z tych

względów, w stanie faktycznym sprawy, należy uznać, że ubezpieczony spełnia wszystkie warunki uprawniającej do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 w związku z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

sędzia Marta Sawińska